

Герби гетьманів України

Герб Павла Скоропадського

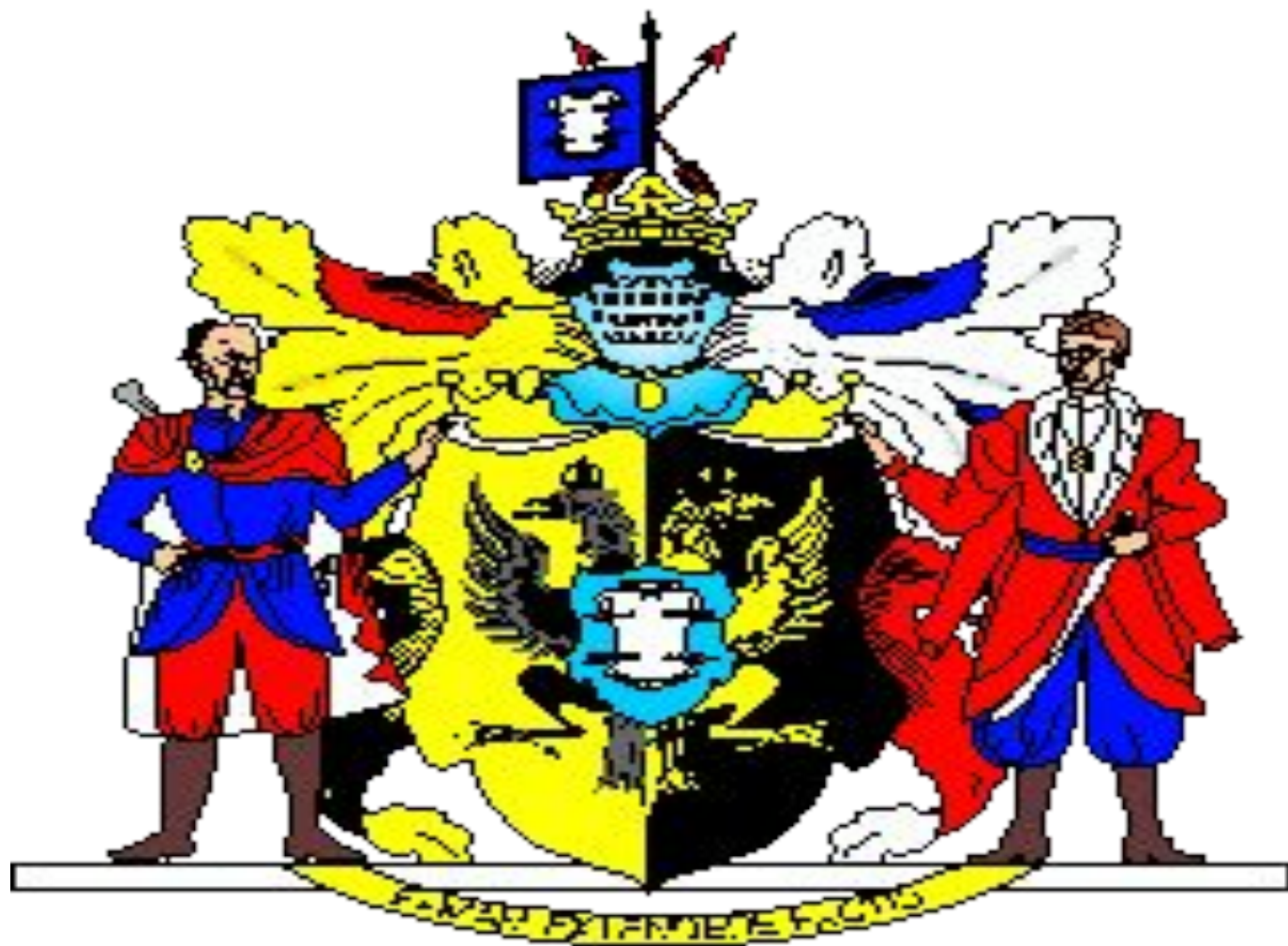
Герб Скоропадських мав розтятий срібним і червоним щит. У першій половині був зображений запорозький козак у червоному одязі (кармазині) з мушкетом на лівому плечі. В другій половині три срібні перевернуті стріли: середня - у стовп, а бокові перехрещені; всі три пов'язані золотою стрічкою. У клейноді три страусиних пір'їни: середня червона, з булавою на першому плані, а бокові - срібні. Намет червоний із сріблом. Герб декорований червоною мантією, що підбита соболями, і увінчаний червоною гетьманською шапкою з соболиною опушкою, прикрашеною аграфою з перлин з двома срібними півнячими пір'їнами. Щит підтримують два срібні коні з червоними очима та язиками. Девіз герба "CONJUNGIT FAVORES" ("Пов'язаний зацікавленністю") написаний червоними літерами на срібній стрічці.

Герб Кирила Розумовського

Кирило Григорович Розумовський народився у 1728р. Розумовський спочатку користувався батьковим гербом, що мав такий вигляд: на щиті синього кольору золотий панцир, простромлений з двох боків двома срібними стрілами. Після отримання графського титулу Кирило отримав більш складний герб. Щит розтятий золотим та чорним полями, на яких було зображено двоголового коронового орла змінних з полями кольорів (чорний на золотому й навпаки). На грудях у орла синій щиток із срібним панциром, пробитим двома червоними стрілами. На щиті лежить графська корона, над якою встановлено срібний лицарський шолом з дев'ятьма золотими обручами й золотим обкатуванням, з повішеним на ньому золотим медальйоном. У клейноді над другою графською короною (над шоломом) - синій прапор із зображенням на ньому (як на щитку) срібним панциром; до прапора прикладені дві червоні перехрещені стріли вістрями догори. З боків щита намет: праворуч червоний та чорний, підбитий золотом, ліворуч - синій і червоний, підбитий сріблом. Щитотримачі: праворуч - козак (верхня частина одягу - синя, нижня червона), ліворуч - поляк (верхня частина одягу червона, нижня - синя). Девіз герба "FAMAM EXTENDERE FACTIS" ("Факти поширюються поголосками").

Герб Апостола Данила

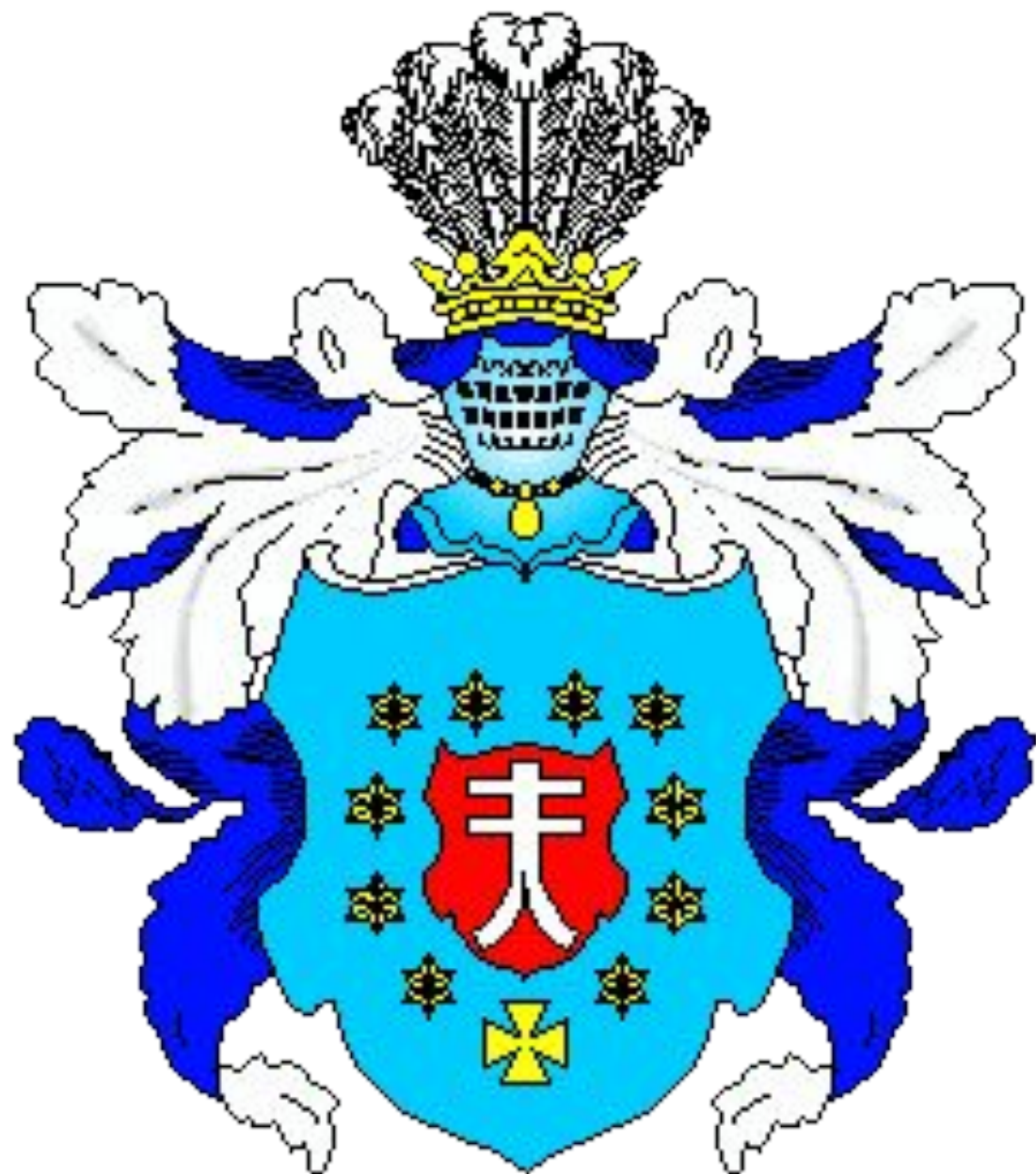

Данило Павлович Апостол народився 4 грудня 1654р.

Під час його гетьманування він зміг домогтися певного розширення автономії України. Гетьман мав право підтримувати зовнішні відносини лише з Польщею та Кримом (але виключно у прикордонних справах), а під час війни повинен був підпорядковуватися московському фельдмаршалові.

Цар вирішував, чи проводити вибори гетьмана, затверджував новообрану полкову й генеральну старшину. Внутрішні судові справи мали розглядатися представником московського уряду та гетьманом спільно.

Апостоли користувалися відміною польського герба "Юньчик". В червоному полі подвійний срібний хрест, розщеплений знизу, що утворювало щось подібне до якоря. Над шоломом у шляхетській короні клейнод у вигляді п'яти страусиних пір'їн. Власний герб Данила Апостола мав щит, в лазуровому полі якого були розташовані золоті зірки й кавалерський хрест, а у середині - щиток з гербом "Юньчик".

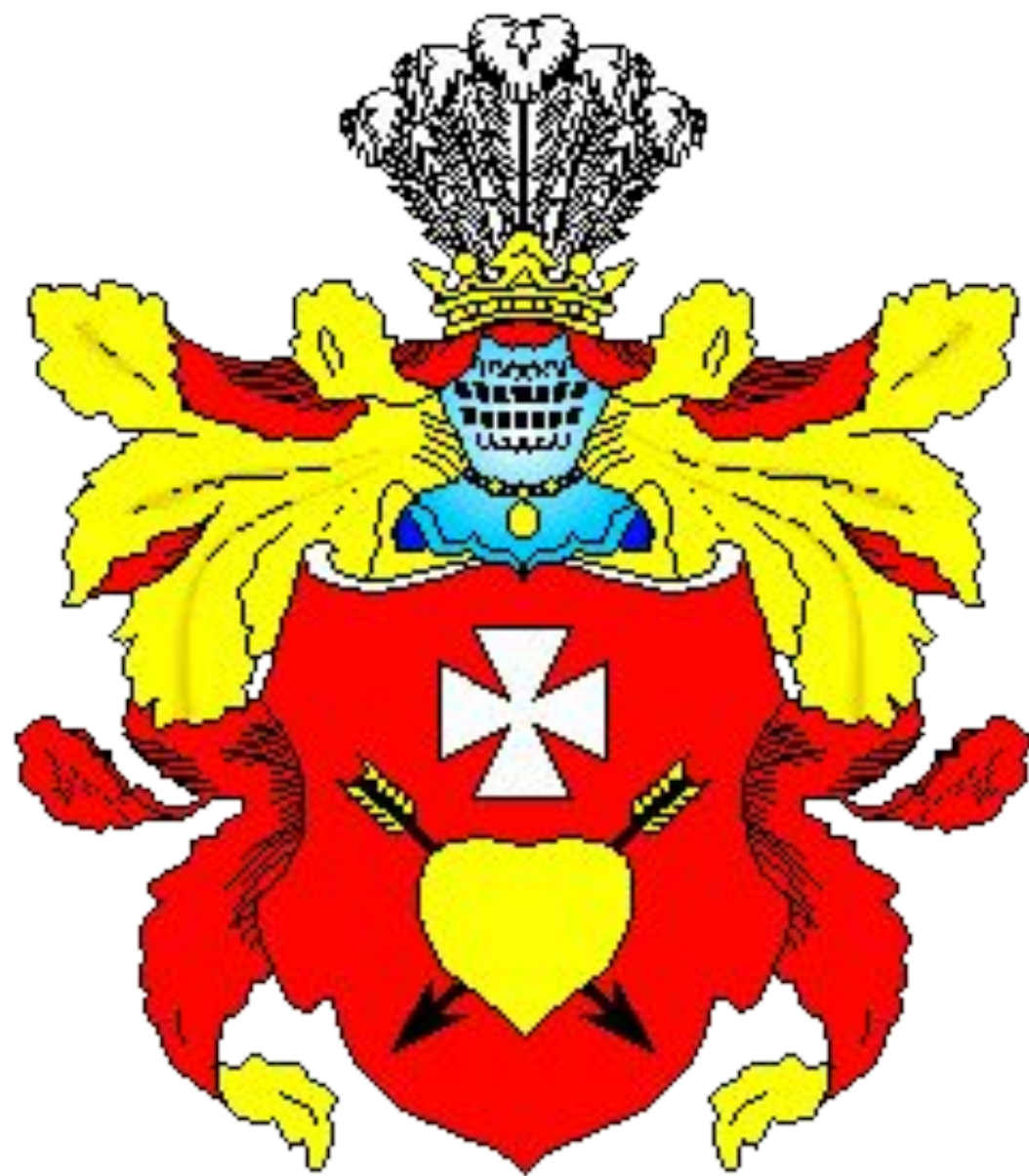

Герб Павла Полуботка

Павло Полуботок народився у 1660р. Його гетьманство припало на період чи не найбільшого терору московського царя Петра I по відношенню до України. Гетьман був закатований в Петропавлівській фортеці.

Полуботки користувалися відміною польського герба "Пржиятель", причому зустрічаються два варіанти цієї відміни. Перший являв собою щит, на зеленому тлі якого червоне серце з золотим кавалерським хрестом над ним. У клейноді три страусині пір'їни. Другий варіант мав червоний щит, на якому золоте серце перетяте двома чорними стрілами навхрест вістрями додолу, причому над серцем срібний кавалерський хрест. У клейноді п'ять страусиних пір'їн.

Герб Филиппа Орлика

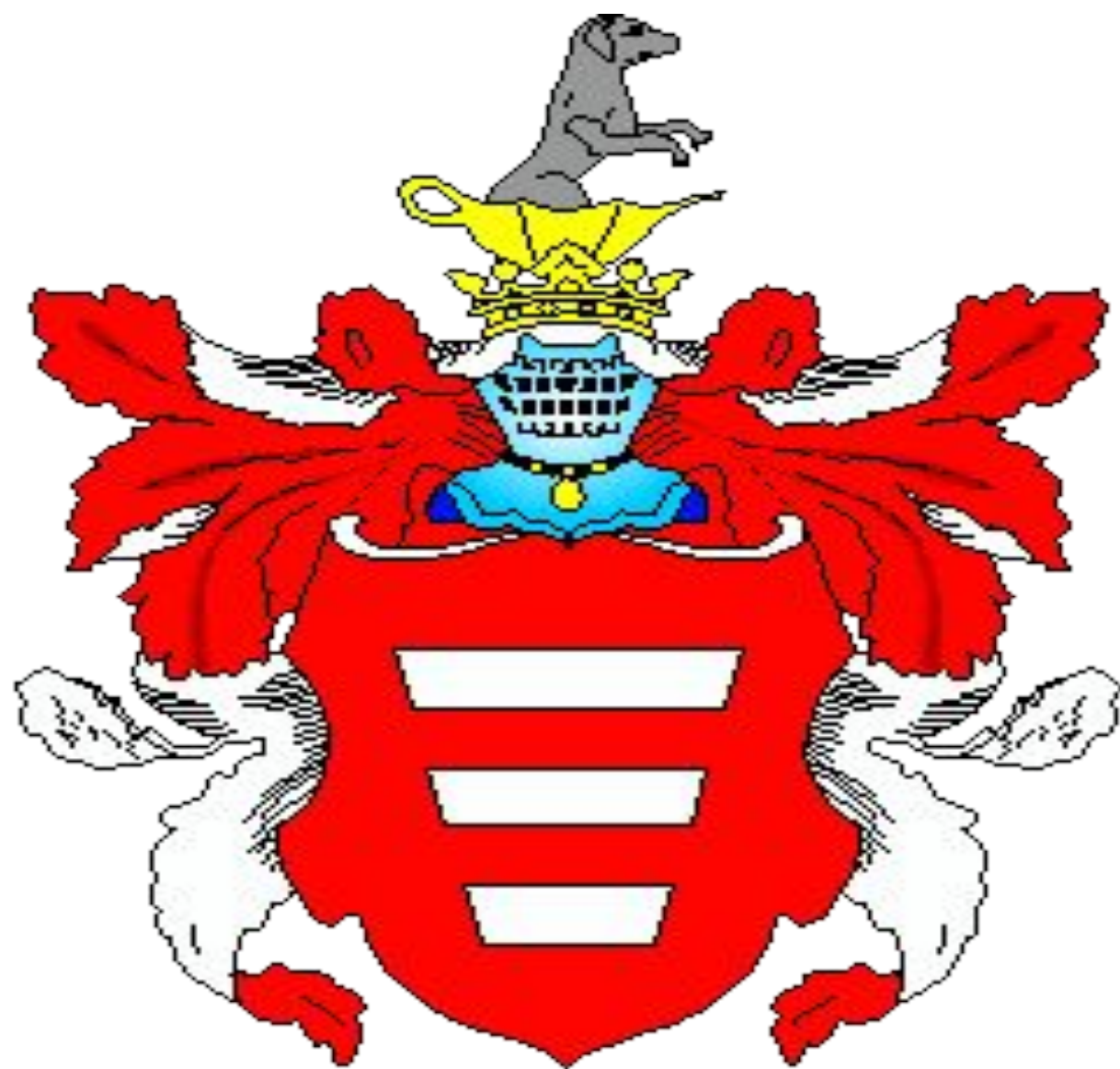

Пилип Орлик народився на Віленщині у 1672р. Він отримав освіту у Києво-Могилянському колегіумі й у 26-річному віці був кафедральним писарем київської митрополії, ще через 2 роки - старшим канцеляристом у генеральній військовій канцелярії, а у 1706р. стає генеральним писарем війська Запорозького і помічником гетьмана Мазепи. Після смерті останнього мазепинці, що опинилися на чужині у Туреччині, на противагу Скоропадському, якого поставив гетьманом на Україні Петро I, обрали гетьманом Пилипа Орлика.

Орлик став автором першої в Європі Конституції. Він намагався відстояти хоча б Правобережжя, але польське коронне військо розбило його козаків. Після цього він був змушений виїхати на запрошення Карла XII до Швеції. Після смерті останнього він переїжджає до Німеччини, потім до Франції і, нарешті, до Туреччини, де й помирає у 1742р.

До останньої хвилини життя він не залишає надії ініціювати визвольний рух в Україні. У листах до запорожців він застерігає: якщо вони знехтують збігом обставин, які у останні роки створювали вигідні умови для спроби відновлення самостійності, то вже ніколи не дочекаються таких можливостей. Але запорожці не відгукнулися на заклик Орлика.

З часу нобілітації Орлики отримали привілей користуватися старовинним гербом "Корчак": в червоному полі три срібних паси, що не доходять до краю щита, причому кожний наступний (нижчий) пас коротший за попередній.

Герб Івана Скоропадського

Після переходу Мазепи до табору Карла XII, Скоропадський у листопаді 1708р. за наказом Петра був обраний на раді у Глухові гетьманом. Скоропадський користувався гербом, що мав щит, в червоному полі якого були три срібні перехрещені стріли вістрями додолу, перев'язані золотою стрічкою.

Герб Івана Мазепи

Предків Мазепи було нобілітовано у 1544р. і вони отримали привілей користуватися старовинним руським (тобто українським) гербом "Курч", що належав волинській родині Курчів, звідки вийшли й предки Мазепи. Основу цього гербу становить щит, у якому в червоному полі зображені срібні перехрещені посередині вила, що спираються на такий же брусок (мантачук) із загнутими догори кінцями та супроводжуються золотими зіркою праворуч та місяцем ліворуч, причому роги місяця звернуті праворуч. Понад щитом було зображено лицарський шолом зі шляхетською короною та клейнодом у вигляді трьох страусиних пір'їн.

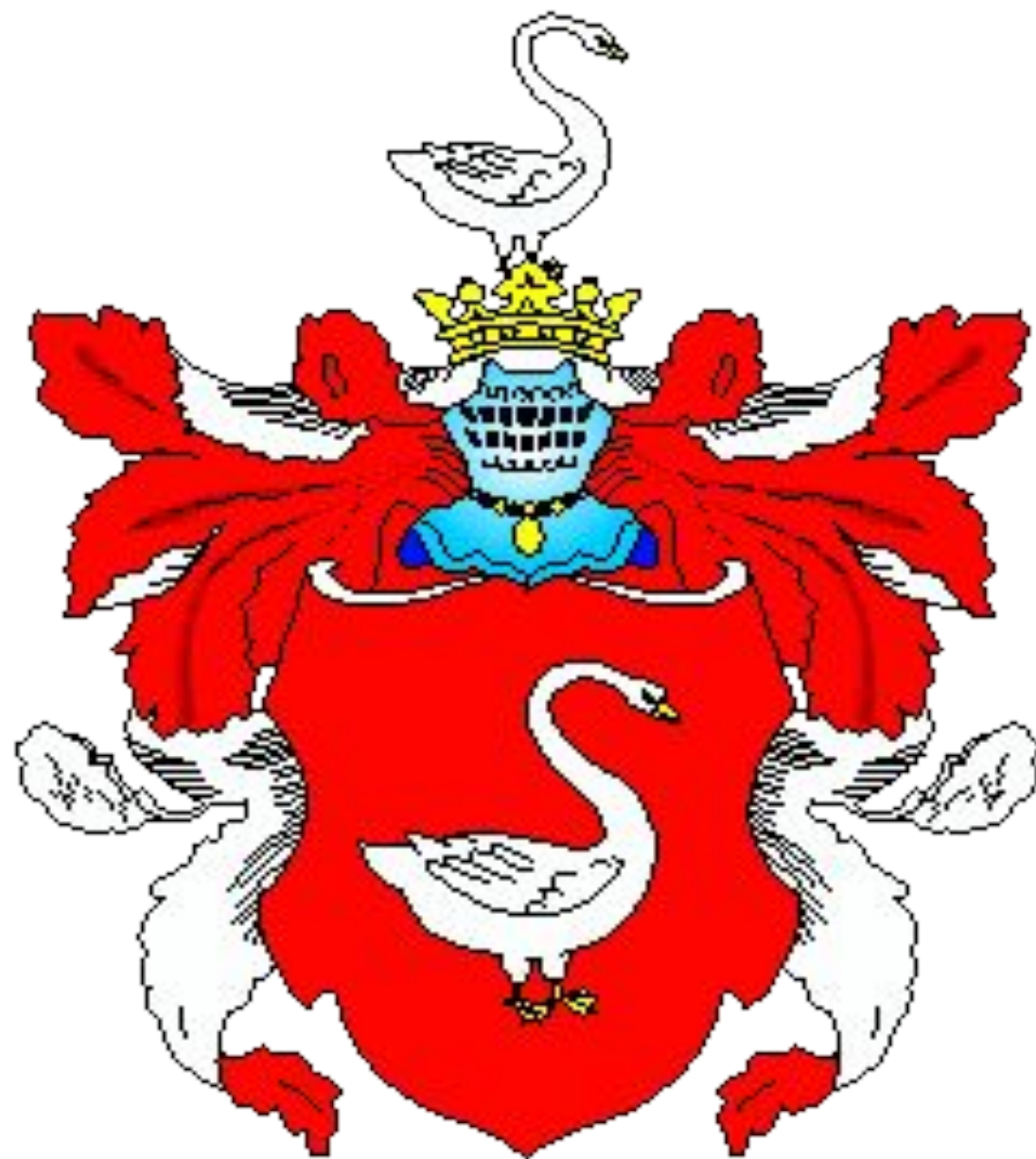

Герб Василя Борковського

Козацький політичний діяч; сотник (1668 р.), полковник Чернігівський (1672—1685р.), генеральний обозний (1685—1702р.). 1687 р. (один тиждень) був наказним гетьманом до обрання постійного. Відомий своєю меценатською діяльністю і участю у змовах проти гетьманів Д. Многогрішного та І Самойловича.

Василь Борковський користувався старовинним польським гербом "Лабендзь". В червоному полі срібний лебідь, повернутий ліворуч. У клейноді над шляхетською короною - такий самий лебідь. Намет білий, підбитий червоним.

Герб Гоголя Остафія

Після нобілітації родина Гоголів отримала право користуватися старовинним польським гербом "Ястржемб'єць", який уперше згадується наприкінці XIV ст. Цей герб являє собою щит, в лазуровому полі якого золота підкова рогами догори. У середині підкови розміщено золотий кавалерський хрест. Над шоломом зі шляхетською короною яструб, що злітає праворуч, з золотими дзвінками біля лап, який тримає у правій лапі підкову з хрестом (як на щиті).

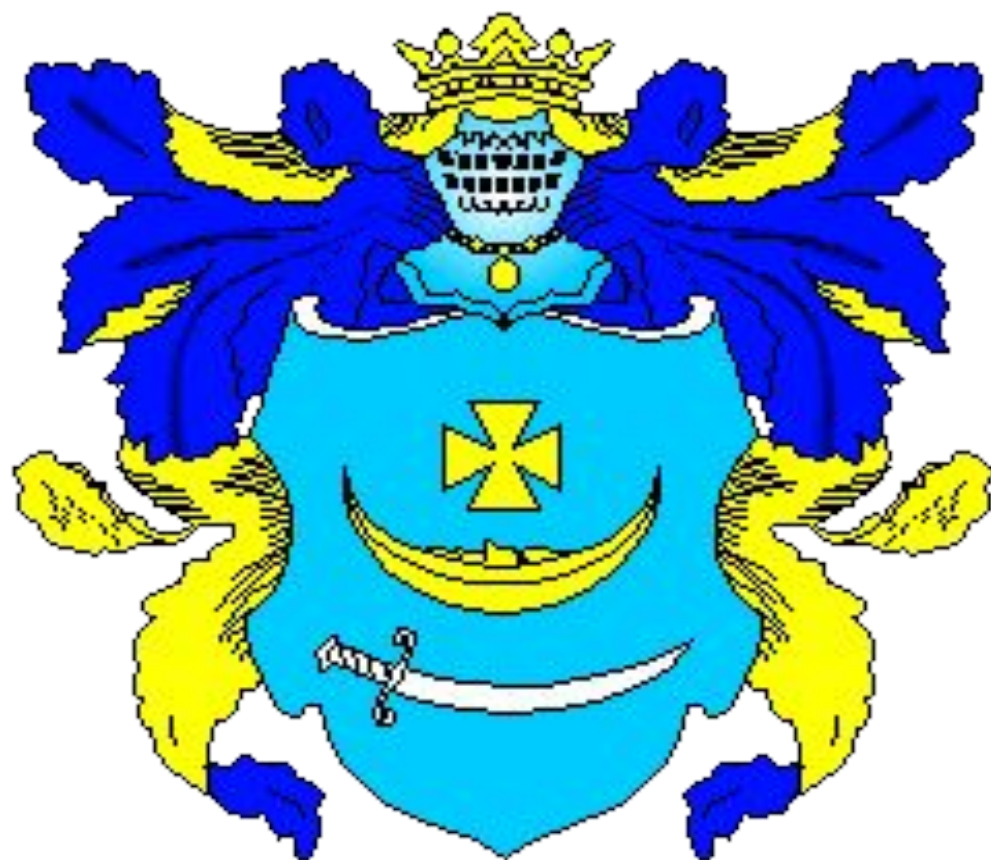

Герб Петра Дорошенка

Петро Дорофійович Дорошенко народився у Чигирині у 1627р. Після свого обрання Дорошенко домігся союзу з ханом Ладил-Гіреєм і мав намір перейти Дніпро й скинути Брюховецького - ставленика Москви. У 1668р. йому вдалося умовити Брюховецького виступити проти Москви. На жаль, внутрішні чвари в козацькій старшині вкотре не дозволили об'єднати обидві частини України і зробити її незалежною - хоча поміж усіх гетьманів Дорошенко найбільш послідовно намагався досягти саме цієї мети.

Нобілітований Дорошенко був у 1661р. Він отримав герб - в лазуровому полі покладені в стовп золоті кавалерський хрест, півмісяць рогами догори та срібна шабля у пояс.

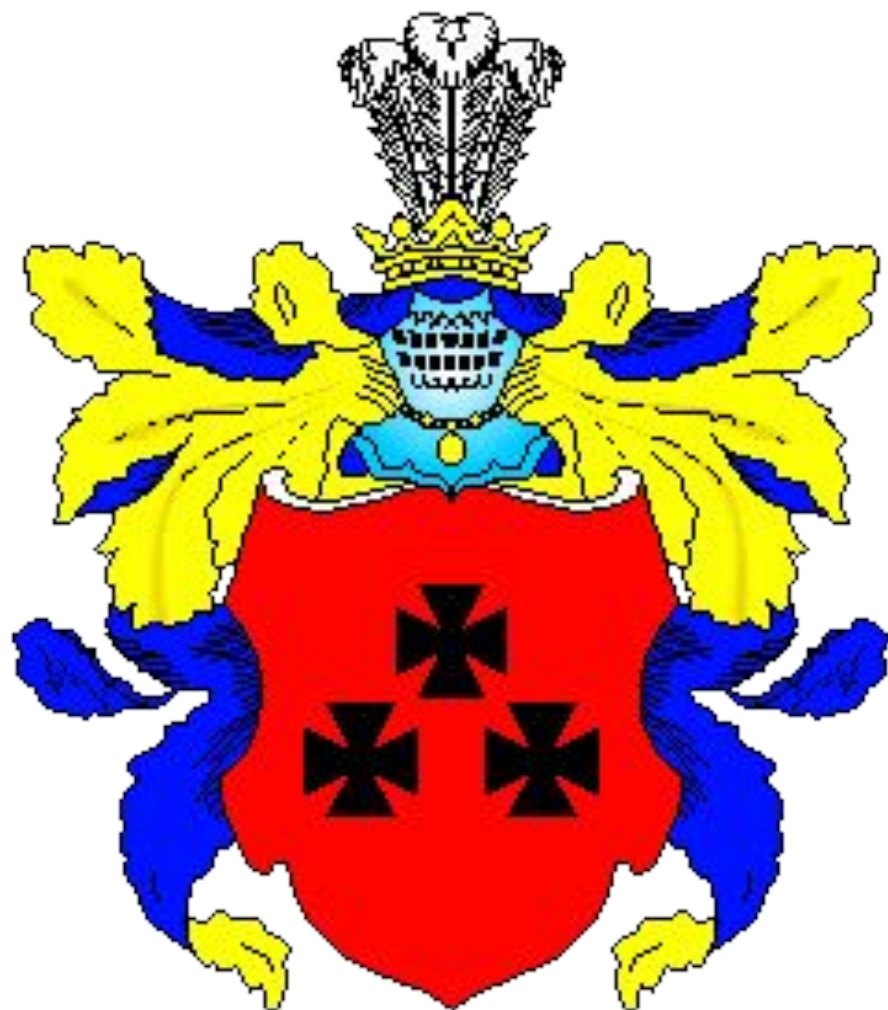

Герб
Самойловича
Івана

Родина Самойловичів з XVII ст. користувалася польським гербом "Шалава". В лазуровому полі золоте кільце з трьома кавалерськими хрестами, розташованими рівномірно (два й один) на його внутрішньому колі. У клейноді рука з мечем. Намет синій, підбитий золотом. У гетьмана Самойловича був дещо відмінний герб, який він отримав у останні роки свого гетьманування: в червоному полі щита три чорних кавалерських хрести (один та два). У клейноді три страусиних пір'їни.

Герб Михайла Ханенка

Ханенко (Михайло Степанович) - гетьман Правобережної Малороссии. Час народження його невідомо . По переказі, син запорізького козака Степана Ханенко і дочки польського старости, звільненої їм з полону . Вперше його ім'я зустрічається у документах 1659р.

У 1661р. Михайла Ханенка було нобілітовано, він отримав від короля Яна Казимира герб. В лазуровому полі три червоних башти із срібною зіркою зверху.

Герб Демяна Многогрішного

Дем'ян Многогрішний походив із селянської родини. При найменшій нагоді недоброзичливці кололи йому очі "мужицьким" походженням. Але, як тисячі інших селян, Дем'ян Многогрішний у роки Визвольної війни покозачився і зажив неабиякої слави. Досить швидко він завоював авторитет і шану не тільки рядового козацтва, а й самого Богдана Хмельницького. За мужність, непримиренність до шляхти і воєнний хист козаки обрали Многогрішного військовим осавулом. Саме під цим чином він і записався у козацькому реєстрі 1649 року.

Дем'ян Многогрішний та його нащадки користувалися гербом, що мав щит, на якому в червоному полі зображено перехрещені золоту стрілу й срібний меч вістрями додолу

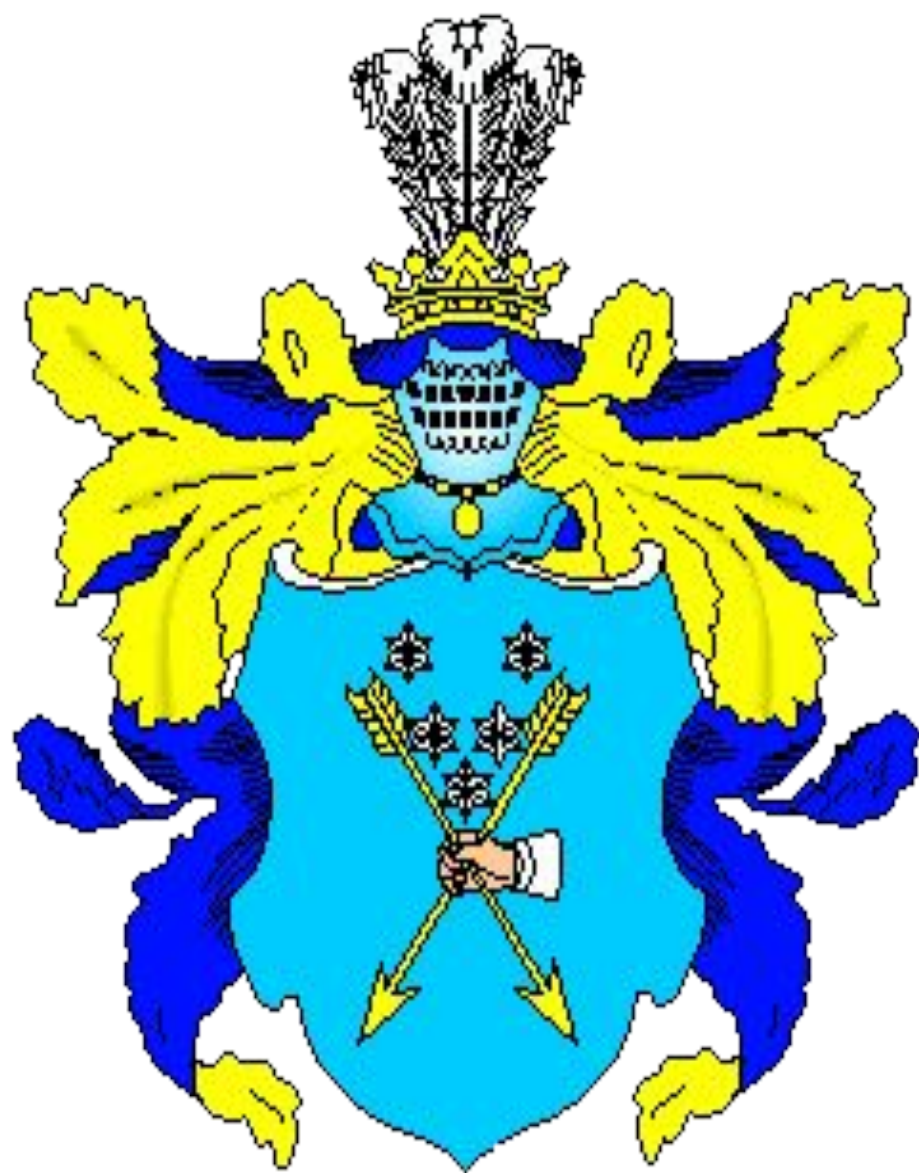

Герб Івана Брюховецького

Іван Мартинович Брюховецький почав свою кар'єру при Богдані Хмельницькому, у якого він був старшим служкою. Ставши за допомогою Москви лівобічним гетьманом, він поступився за це навіть тими обмеженими правами, що ще залишались в Україні. Оскільки це викликало невдоволення в народі, він вирішив за допомогою правобережного гетьмана П. Дорошенка розірвати спілку з Москвою і стати гетьманом усієї України. Але планам його збутися не судилося - він був вбитий у 1668р.

Брюховецький користувався гербом, на щиті якого в лазуровому полі рука тримає дві схрещені стріли вістрями додолу. У горішній частині між стрілами розташовано п'ять зірок. У клейноді над шляхетською короною три страусиних пір'їни.

Герб Павла Тетері

Павло Тетеря-Моржковський належить до роду, що користувалися гербом "Сліповрон". В лазуровому полі срібна підкова шипами додолу з золотим кавалерським хрестом на ній. На хресті - крук, що злітає вправо із золотою обручкою у дзьобі. У клейноді - такий самий крук. Намет білий, підбитий синім.

КІНЕЦЬ